

DRWECA

z dodatkami: „Opiekun Młodzieży”, „Nasz Przyjaciel” i „Rolnik”

„Drwęca” wychodzi 3 razy tygodniowo we wtorek, czwartek i sobotę rano. — Przedpłata wynosi dla abonentów 1,50 zł z doręczeniem 1,65 zł miesięcznie. Kwartalnie wynosi 4,50 zł, z doręczeniem 4,95 zł. Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-lamowej 10 gr, na stronie 3-lamowej 30 gr, w tekście na 2 i 8 stronie 40 gr, na 1 stronie 50 gr, przed tekstem 60 gr. — Ogłoszenia zagr. 100% więcej. Numer telefonu: Nowemiasto 8.

Druk i wydawnictwo „Drwęca” Sp. z o. p. w Nowemście.

Adres telegr.: „Drwęca” Nowemiasto-Pomorze.

Rok VIII.

Nowemiasto-Pomorze, Wtorek, dnia 21 sierpnia 1928.

Nr. 97

Powstanie Międzykomunalnego Związku Elektryfikacyjnego

na powiaty: Brodnicki, Działdowski, Lubawski, Lipnowski, Rypiński i Wąbrzeski.

Kulturalny i technicznie rozwijający się Zachód we wszystkich dziedzinach życia gromadnego doskonale zrozumiał, czym może być dla postępu techniki uzyskanie ukrytej siły wodnej, tej niezwykle taniej energii, pozwalającej w pewnych momentach wyrugować węgiel, jako materiał droższy, a więc podrażający produkcję. — Specjalne państwa, nie obfitujące w naturalne złoża węgla kamiennego, z całą energią przystępują — tam oczywista, gdzie są po temu warunki, do systematycznej elektryfikacji kraju drogą pobudowania zakładów wodno-elektrycznych. — Niemcy pozabawione części Górnego Śląska, a więc krainy czarnych diamentów, intensywnie zakładają od granicy Szwajcarskiej, aż po Hamburg zakłady wodno-elektryczne, wydobywając w ten sposób tani „biały węgiel”. — Nawet w krajach, gdzie zapas węgla jest dostateczny wreszcie usilna praca wykorzystania węgla białego, aby zapasy czarnych diamentów, jak pospolicie nazywa się węgiel, móc wywozić do krajów obcych.

W życiu gospodarczym Polski wykorzystanie siły wodnej dla celów elektryfikacji kraju ma doniosłe znaczenie. — Pomorze w tym względzie zdaje się prym wiedzie. — Istnieje tu sławny już Gródek, niebawem powstać ma w Elgiszewie i Kołacie na Drwęcy (pow. wąbrzeski) drugi zakład, dorównujący Gródkowi, a nawet nieco przewyższający go wytwarzaniem energii elektrycznej. — Stało się to dzięki inicjatywie p. starosty Dr. Prądyńskiego, którego zasługi w dziedzinie elektryfikacji Pomorza aż nadto są znane. — Za jego inicjatywą, a przy nadzwyczajnym wydatnym poparciu sejmiku i wydziału powiatowego utworzono Związek elektryfikacyjny na powiaty: Brodnicki, Działdowski, Lubawski, Wąbrzeski, Lipnowski i Rypiński. — Siedzibą administracji ma być Wąbrzeźno. — Odpowiedni statut już ułożono i ma być wkrótce przesłany władzom do zatwierdzenia.

Zadaniem Związku będzie zaopatrzenie wymienionych wyżej powiatów w prąd elektryczny przez wybudowanie zakładów wodno-elektrycznych w Elgiszewie i Kołacie jak i przez wybudowanie zakładów pomocniczych na terenie Związku. — Kapitał zakładowy wynosi 6.000.000 zł. i rozkłada się po 1.000.000 zł. na poszczególne powiaty z wyjątkiem Działdowskiego, który jako uboższy obciąża się na 500.000 zł. — Prace przygotowawcze nad stworzeniem tego gigantycznego projektu są już w pełnym toku, a więc przeprowadzono odpowiednio wiercenie ziemi i wykonano wstępne roboty ziemne.

Wskutek sprzyjających warunków naturalnych w Elgiszewie i Kołacie nie trzeba będzie robić kosztownych wałów i nasypów. — Projekt przewiduje ujęcie wody przy pomocy jaru, piętrzącego wodę rzeki do wysokości od 5 do 5,5 metrów. — Długość zbiornika w ten sposób stworzonego piętrzeniem wody pod Elgiszewem wynosi około 15 km. Pojemność zbiornika wynosić ma 1,75 milionów m³.

Obawy, aby wskutek tego ucierpiały tereny rolników są płonne, w miejscu bowiem projektowanej budowy zakładu brzegi Drwęcy są dość wysokie a zalanie stosunkowo bardzo małej przestrzeni piaszczystej ziemi nie przedstawia żadnej wartości... Warunki geologiczne na miejscu budowy pod Elgiszewem dokładnie zbadano i okazało się, że te warunki dla piętrzenia są bardzo korzystne. Dolina rzeczna w miejscu projektowanej budowy zwęża się tak, iż groble sporządzone można minimalnym nakładem mas ziemskich, dlatego też b. małym stosunkowo kosztem. Geologiczne warunki sprzyjają również uszczelnieniu zbiornika.

Moc centrali tego zakładu według obliczeń pierwszorzędných sił fachowych wynosić będzie przy wodostanie +47,30 m., który odpowiada średniemu dopływowi wody przedstawia się jak następuje: HS=10,45 4,95=2230 P. S=16,40 kw.

Prowadzenie wody 45 m³ sec. odpowiada warunkom i jest możliwe bez spowodowania szkód. Rzeka Drwęca, dzięki temu, że przepływa przez dość duże jeziora,

ma zawsze normalną wodę, a wodostan nie zmniejsza się nawet przy wielkiej suszy. Siła wody rzeki zostaje w sposób przewidziany prawie, że wykorzystana. Produkcja roczna wodno-elektrycznego zakładu w Elgiszewie wynosić będzie przeszło 7.000.000 KW. godzin. Taką samą prawie produkcję będzie miał drugi wodno-elektryczny zakład na Drwęcy — Kołat.

Rzucony tu tylko szkic projektu już sam mówi o rozmiarach mającego powstać dzieła. — Chcąc szerzej opisać całą tę akcję z punktu widzenia gospodarczego niestety doniosłego, zabrałobyśmy zbyt dużo miejsca w gazecie a nie każdy czytelnik miałby cierpliwość to przeczytać; zresztą opis taki byłby zrozumiały tylko dla fachowców.

Skończony Związek Elektryfikacyjny uzyska odpowiednie kredyty z Banku Gospodarczego Krajowego a na to się zanosi, prace będą rozpoczęte. Budowa tych zakładów ma być ukończona w amerykańskim wprost tempie, bo w przeciągu ośmiu miesięcy.

Powstanie Międzykomunalnego Związku Elektryfikacyjnego ma również duże moralne znaczenie, poraz pierwszy bowiem na większą skalę zapoczątkowana została współpraca gospodarcza między b. Kongresówką a Pomorzem.

Budowa tego zakładu wodno-elektrycznego poza znaczeniem lokalnym dla bliskich okolic, jak i sąsiednich powiatów — ma jeszcze znaczenie szersze, pozwoli bowiem w przyszłości zrealizować ideę p. starosty Dr. Prądyńskiego w dziedzinie komunikacyjnej.

Tania energia elektryczna pozwoli budować kolejkę: Wąbrzeźno—Golub—Rypin—Lipno do Włocławka a z drugiej strony: Wąbrzeźno—Radzyn—Grudziądz. Z jednej strony łączy się okolice pozbawione kolei, jak Rypin, Lipno z Warszawą, z drugiej zaś strony tworzy się krótszą sieć komunikacyjną stolicy z Wąbrzeżem. Zrealizowanie tego projektu przyszłości nie tylko przysporzy korzyści gospodarcze państwu ale i inne. Realizacja tego projektu przyczyniłaby się do dalszego rozwoju portu tak w Gdyni, jak i w Tczewie. Wybudowanie zakładu wodno-elektrycznego w Elgiszewie i Kołacie zwiększy zużycie energii elektrycznej, a dla rolnictwa tych powiatów będzie to prawdziwie dobrodziejstwem.

Zamiarom Międzykomunalnego Związku Elektr. czynniki właściwe powinny pójść na rękę, aby umożliwić wykonanie tego ze wszystkich punktów widzenia społecznego pożytecznego dzieła. P. Starosta Dr. Prądyński sprawie tej oddał całego siebie, a że zdołał jest podjętego zadania dokonać świadczy jego chlubna w dziedzinie elektryfikacji Pomorza przeszłość, kiedy to w przeciągu czterech miesięcy przeprowadził pod Świeciem skrzyżowanie na Wiśle o sile 15000 wolt.

Wydział Powiatowy, jak i Sejmik wykazały wielkie zrozumienie dla inicjatywy p. starosty. To też realizacja tego zaiste wielkiego dzieła wystawi chlubne świadectwo tym czynnikom samorządowym, które umiały wznieść się na poziom gospodarczego myślenia i czynu.

Dr. Wachowiak o znaczeniu wystawy krajowej i jej prac organizacyjnych.

Warszawa, 17. 8. Dziś o godz. 2 po południu odbyła się w hotelu „Polonia” konferencja prasowa zorganizowana przez prezydium zarządu powszechnej wystawy krajowej w Poznaniu. Referat oświetlający znaczenie wystawy i dotychczasowy wynik prac organizacyjnych, wygłosił p. dr. Wachowiak, prezes zarządu polskiej wystawy krajowej.

Otwarcie wystawy nastąpi dnia 15 maja 1929 r.

Wystawa obejmuje ogółem 50 hektarów w samym środku miasta. Ogólny budżet wystawy obliczono na 50 milionów zł., z tego inwestycje miejskie wynoszą 35 milionów zł. łącznie i 3 miliony zł. wydatkowanych przez tow. tramwaji poznańskich. Budżet samej wystawy wynosi 15 milionów złotych. Organizacja wystawy przystąpiła do budowy specjalnego hotelu dla gości zagranicznych, obliczonego na 800 łózek.

Niemcy i Rosja chcą mieć połączenie przez Litwę, a nie przez Polskę.

Berlin, 15. 8. Moskiewski korespondent „Berliner Tageblattu”, p. Schäfer, nadesłał dziennikowi swemu obszerną korespondencję, omawiającą stanowisko Niemiec względem konfliktu polsko-litewskiego.

Korespondent wskazuje na to, że o ile dla Anglii szczególne znaczenie przedstawia Egipt, to Niemcy, z uwagi na swe żywotne interesy na wschodzie, nie mniejszą muszą przywiązywać wagę do zapewnienia Litwie suwerenności. Publiczna opinja Niemiec miała pełne prawo powoływać się w związku z konfliktem polsko-litewskim, na swe narodowe interesy, gdyż dla Niemiec byłoby rzeczą nie do zniesienia osaczenie Prus Wschodnich przez Polskę, co musiałoby nastąpić z chwilą, gdyby Polsce udało się wtargnąć na Litwę.

Nie jest to jedyny powód, dla którego Niemcy muszą uważać się za zagrożone. Drugim niemniej ważnym momentem, dzięki któremu niepodległość litewska staje się dla Niemiec tak doniosłą, jest pro-

blem komunikacji tranzytowej przez Litwę w kierunku Unji Sowieckiej, a za pośrednictwem tejże do Persji, Afganistanu, a nawet Dalek. Wschodu. Obecne Niemcy mają do rozporządzenia dwie linje tranzytowe do Rosji, a mianowicie przez Polskę i przez Litwę. Komunikacja przez terytorjum litewskie stałaby się zupełnie zależną od Polski, gdyby Polsce udało się opanować Litwę w jakiejkolwiek bądź formie.

Nieskrępowane stosunki handlowe między Niemcami a Rosją, które już obecnie niezmiernie są utrudnione z innych przyczyn, stałyby się z tą chwilą zupełnie niemożliwe. Polska mogłaby bowiem ustawić sobie i dowolnie wykonywać kontrolę nad stosunkami gospodarczymi niemiecko-sowieckimi.

Interesy sowieckie są w tym wypadku również identyczne z interesami Niemiec i nie dopuszczają myśli do oddania Polsce prawa kontrolowania komunikacji tranzytowej między Europą zachodnią a wschodnią.

Zbrojenia niemieckie na morzu.

Pokojowy duch Niemców. — Socjalistyczny rząd niemiecki uchwalił budowę pancernika. —

Berlin. Gabinet Rzeszy na wczorajszym posiedzeniu uchwalił rozpoczęcie budowy pancernika „A”. Uchwałę tę, jak zaznacza oficjalny komunikat, gabinet powziął po ustaleniu, że wydatki nadzwyczajne, połączone z budową tego pancernika, pokrywane będą z oszczędności innych pozycji budżetowych. Jak donosi „Germania” uchwała ta powzięta została wszystkimi głosami.

Berlin, 17. 8. „Voss. Ztg.” w depeszy swego korespondenta warszawskiego donosi o rozdzwigniach jakie wywołała w prasie polskiej wiadomość o uchwaleniu gabinetu Rzeszy, w sprawie budowy pancernika dla

Niemiec. Żywe zainteresowanie się tą sprawą jest — jak stwierdza korespondent — tem bardziej zrozumiałe, że przy wznoszeniu projektu budowy pancernika po stronie niemieckiej bardzo wyraźnie podkreślono, iż pancernik ten ma zabezpieczyć wybrzeże niemieckie na wypadek konfliktu między Polską a Niemcami. Korespondent wskazuje, że prasa nacjonalistyczna polska wyszukuje uchwałę gabinetu Rzeszy w kierunku zarzutów przeciwko Niemcom, twierdząc, że wykazuje zupełną niemal identyczność między zachowaniem się lewicy i prawicy niemieckiej wobec Polski.

Jako moment charakterystyczny podnosi korespondent, że decydujące koła wojskowe w Polsce zdają się upatrywać w budowie pancernika wielkie niebezpieczeństwo dla Polski.

